

263 2025/15. NOTES PER EXPLICAR SABADELL I EL CONTEXT METROPOLITÀ, DES DE L'ERMITA DE SANT NICOLAU, A LA SERRA DE SANT ISCLE

Context històric, geogràfic i econòmic, amb vistes metropolitanes des de la Mola fins a la Torre de Collserola seguint el curs del riu Ripoll, de 39,2 km, de Castellar del Vallès a Montcada, amb uns 448.085 habitants, uns 180.000 llocs de treball, 49 polígons d'activitats i 11.500 empreses. Sabadell, amb 221.564 habitants, és el 2,8% de Catalunya i el 4,1% de la Barcelona-gran de 5,3 milions d'habitants, en un Vallès Occidental que s'acosta al milió d'habitants.

Trobada amb grup de col·legues estats de la Corporació Metropolitana de Barcelona i del grup de *caminaires metropolitans* , liderats per Josep/ *Pitu* Serra Batiste, el 25 de novembre del 2025.

12 p. (+)

ÍNDEX

UNA MICA D'HISTÒRIA DELS ORÍGENS DE SABADELL DES DE L'ANY 961 EN ELS TREBALLS DE JOAQUIM TUDELA	1
LA CONCA DEL RIU RIPOLL DE 39,2 KM I 8 MUNICIPIS METROPOLITANS: 448.085 PERSONES, el 2024, 180.000 LLOCS DE TREBALL, 49 POLÍGONS D'ACTIVITAT I 11.500 EMPRESES	3
SABADELL I TERRASSA *NO ES PODEN VEURE*, SEGONS EL MESTRE CASASSAS, PERQUÈ PARTANYEN A DUES CONQUES HIDROGRÀFIQUES DIFERENTS: UN Ó DOS SISTEMES URBANS?	4
UN O DOS DISTRICTES ECONÒMICS?: LES FUNDACIONS DELS BANCs DE SABADELL I DE TERRASSA EL MATEIX MES DE DESEMBRE DEL 1881	5
ÀREES METROPOLITANES: RETENCIÓ EN ELS DOS SENTITS DE LA MARXA AMB SORTIDES DE PROP DE 60.000 RESIDENTS I ENTRADES D'UNS 30.000 LLOCS DE TREBALL, DIÀRIAMENT	6
LA POBLACIÓ DE LA *BARCELONA GRAN* A LES 7 COMARQUES METROPOLITANES AMB 5,3 MILIONS D'HABITANTS: EL VALLÈS OCCIDENTAL QUE S'ACOSTA AL MILIÓ D'HABITANTS HI PESA EL 17,9%	6
HISENDES METROPOLITANES DESEQUILIBRADES: BARCELONA AMB 2.455€ PER HABITANT I SABADELL AMB 1.308€, EL 2026, DEMANA ALGUNA REDISTRIBUCIÓ SI FORMEN PART DE LA MATEIXA CIUTAT GRAN	7
FOTOS I PERSPECTIVES DES DE L'ERMITA DE SANT NICOLAU: DE LA MOLA AL TORRE DE COLLSEROLA	8
RODALS DEL SANTUARI DE LA MARE DE DÉU DE LA SALUT I DEL CEMENTIRI DEL LLIBRE D'EN TUDELA	9
LES RUTES DELS CAMINAIRES METROPOLITANS DIRIGIDES PER JOSEP/ *PITU* SERRA BATISTE: MÉS DE 200 EN 7 ANYS	10
FOTOS DE LA TROBADA	11

Ermita Sant Felix d'Arenobona

UNA MICA D'HISTÒRIA DELS ORÍGENS DE SABADELL DES DE L'ANY 961 EN ELS TREBALLS DE JOAQUIM TUDELA

De

<https://clusa-oriach.cat/20200605-20200118-Vacances%20Sa...orrasl-VersioPDF-%20Final-3.pdf>

Joaquim Tudela i Torras Vacances a Sabadell 2019.

15 itineraris i 394 fotografies amb història

De l'itinerari 1. Passeig de la Revolució.- Cementiri.- La Salut

Parlant de revolucions. L'any 1874, el General Pavía va donar un cop d'estat i va dissoldre les Corts. Però els republicans de Sabadell no hi van estar d'acord i van tenir la lluminosa idea de proclamar el Cantó Federal de Sabadell. O sigui que la ciutat es va convertir en un Estat Autònom dins la Federació Espanyola. No cal dir que la gran pensada els hi va durar dos dies. Els que van tardar a assabentar-se'n a Barcelona i a venir amb les tropes a tornar a posar el "seu" ordre.

.... les restes més antigues de l'origen de la ciutat. L'església de Sant Feliu d'Arrahona, coneguda ara com a Sant Nicolau, situada entre el cementiri i el barri de Torre Romeu. Per arribar-hi cal travessar el riu Ripoll i la ruta antiga era a través del Passeig de la Revolució. Aquest passeig i el seu nom, tenen la seva història..... p.9

Travessant el riu i pujant la serra de Sant Iscle, vaig a visitar **l'ermita de Sant Feliu d'Arrahona que ja és esmentada l'any 961**. El document més antic és de l'any 1007. L'any 1038, Senfred, que va morir al Benevent Italià de camí cap a les croades, va fer-hi un testament jurat davant del altar de Sant Pere apòstol de Sant Feliu d'Arrahona el 20 d'agost d'aquell any. Al segle XII tenia dos cossos. Cal observar la porta de volta, tapiada que es pot veure a l'esquerra de la fotografia.....

Aquest nom ja es troba en terrisses del temps del romans. Va ser la primera parròquia de Sabadell.

L'any 1927 la va comprar l'Ajuntament de Sabadell.

Però durant la conquesta contra els musulmans, es va començar a poblar el pla de l'altra banda del riu.

Els primers pobladors, per anar a missa havien d'anar "enllà l'aigua". Havien de travessar el riu i enfil·lar la serra de Sant Iscle per arribar a la parròquia.

Per tant l'any 1076 es va consagrar la capella de Sant Salvador, precisament en el lloc on avui hi ha l'església de Sant Feliu. La parròquia, però, continuava sent Sant Feliu d'Arrahona i allà hi vivia el rector.

Això va donar lloc a varies històries i canvis de nom que ja veurem quan parlem del actual Sant Feliu.

L'any 1815, la antiga parròquia es va tancar al culte a causa del seu mal estat. A la dècada dels noranta es va restaurar.

El poblat format abans del segle X entre les ermites de Sant Iscle i Sant Feliu d'Arrahona, era conegut com Arrahona.

Ja el 1050 apareix per primera vegada el nom de Sabadell, que prové del llatí Sabbatum, dia de la setmana en que se celebrava mercat.

..... (història del robatori de les campanes de l'ermita per Lo Pitot, el 1632).....

El nom de Sabadell ha sigut motiu de moltes discussions. Hi havia gent que pretenia canviar-lo per el de Valrà. La primera vegada que vaig llegir el nom de Valrà com a origen històric de Sabadell va ser a la revista Quadern on es feia referència de la conferència que va pronunciar Joan Montllor i Pujalt el novembre de 1921 al Centre Excursionista de Sabadell on va defensar el nom d'Arrahona per davant de Valrà. Explica la revista que va convèncer tothom, inclús en Miquel Carreras i Costajussà que hi era present. D'on surt el nom de Valrà ?. Qui va inventar aquest nom va ser en Josep Sardà i Salvany en les seves "Reflexiones críticas sobre la antigüedad de la parròquia de Sabadell" que va publicar l'Ajuntament de Sabadell el 1844. En Victor Balaguer, tretze anys més tard, en la seva "Guia-cicerone de Barcelona a Tarrasa por ferrocarril" va tornar a parlar de Valrà. L'any 1898, Feliu Sardà i Salvany i Pere Turull i Moragues en les seves "Consueta parroquial de l'església a Sant Feliu de Sabadell" arribaven a canviar el nom de la parròquia denominant-la Sant Félix de Valrà en lloc de Sant Feliu d'Arrahona. Joan Montllor i Pujalt va demostrar que el nom de Valrà podia venir de Sant Feliu de Castellar (àlies del Racó). Tot el raonament és llarg però a qui li interessi el trobarà al llibret "Notes històriques" de Joan Montllor i Pujalt editat per la Fundació Bosch i Cardellach l'any 1983.

Un altre debat és el de la ceba a l'escut.

La primera imatge de la ceba no apareix fins al segle XV en els primers segells de la Cúria de Barcelona a Sabadell, quan ja s'havia perdut la noció del veritable significat del nom. Joan Oliver va publicar un article a la revista Quadern (núm.44- 1985) on demanava que es tragués la ceba de l'escut perquè la considerava una presa de pèl. Al número següent (45-1985), Isidre Creus (regidor de cultura) li contesta : " Des de que tinc ús de raó he anat per aquests mons de Déu propagant i exaltant la ceba com a símbol. La ceba ha estat, fins avui que he llegit el vostre article, el principal signe de la meva identitat... Però continueu trencant mites, entranyable vaca de la mala llet". Al mateix número, Lluís Casals Garcia, donava la raó a Joan Oliver i al final del article deia : "Quedaran, naturalment els "ceballuts", els que tenen "la ceba" al cap, però no la volem al escut". Al número 46 del 1985, a la mateixa revista hi havia un article de Joan Alsina Giralt on s'explicava que el primer escut trobat amb la ceba és un document de l'any 1486 entre els papers del notari Jaume Gil, però està molt desdibuixat i inclús Pere Manyà hi ha volgut veure una bossa plena de diners, senyal dels negociants jueus que molt possiblement hi havia en aquells temps al Mercadal de Sabadell. El primer segell

on s'hi pot veure clarament la ceba és un document del segle XVII. Una confirmació escrita, la tenim en un acord del Consell de la Vila a utilitzar “un arcabús de tres pams i mig de llargada de canó i en cada canó del dit pedrenyal hi ha imprès un signe o marca de la Vila, ço és, una ceba”. El 25 de setembre de 1919 l'Ajuntament de Sabadell va demanar a la Acadèmia de Belles Arts, l'estudi sobre un nou escut i la resposta pública de la Acadèmia que es va publicar al diari de Sabadell deia : “...l'entitat de ma presidència opina, respecte el valuós dictamen de l'Ajuntament, no ésser oportuna ni necessària la realització del canvi referit”. Al número 47 del 1985 continuava la polèmica amb un article de Josep Torruella on defensava deixar les coses com estaven. La ceba, agradi o no, no és més que en heràldica es coneix com a “arma parlant”. Així a Cabrera tenen una cabra. A Manresa , una mà.

El costum obeïa al fet de que la majoria de gent no sabia llegir i es buscava un signe gràfic que s'assemblés amb el nom de la població.

Prop de Sant Feliu (recordem, avui conegut com a Sant Nicolau), passo per davant del cementiri.....

LA CONCA DEL RIU RIPOLL DE 39,2 KM I 8 MUNICIPIS METROPOLITANS: 448.085 PERSONES, el 2024, 180.000 LLOCS DE TREBALL, 49 POLÍGONS D'ACTIVITAT I 11.500 EMPRESES

Des d'aquest punt privilegiat de l'Ermita de Sant Nicolau a la serra de Sant Iscle, es pot veure tot el curs del Ripoll de 39,2 km, que travessa la plana de 8 municipis, des de la muntanya de la Mola (veïna del Montseny, el Puig de la Creu i Montserrat), a la Serralada Pre-litoral, fins al Tibidabo i la Torre de Collserola, a la Serralada litoral, al mig de les serres de Marina i del Garraf.

Diu https://ca.wikipedia.org/wiki/Riu_Ripoll

El Ripoll és un riu de la Depressió Prelitoral, al Vallès Occidental, afluent del Besòs pel marge dret. El Ripoll neix al sot del Galí, a la serra de Granera,[2] al municipi de Sant Llorenç Savall, a 640 metres d'altitud, dins el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Va cap al sud entre les serres del Farell i Sant Llorenç del Munt, passa per Sant Feliu del Racó, Castellar del Vallès, Sabadell, Barberà del Vallès, Ripollet i Montcada i Reixac, on s'uneix al Besòs. La longitud del curs principal del riu és de 39,2 km i la totalitat dels afluents tenen un recorregut de 181,5 km.

A mitjan segle x, es van construir séquies que encara avui contribueixen al reg de diversos horts. Poc temps després hi ha datats els primers documents on s'esmenta la construcció de molins de farina. Aquests molins es van anar reconvertint fins que es van utilitzar per a la fabricació de paper, indústria que predominava al riu durant el segle xviii. Durant el segle xx hi va haver un gran auge de les empreses tèxtils al Vallès Occidental i va sorgir una important quantitat de grans empreses dedicades al tèxtil i als tints de teles al marge del riu per tot el seu recorregut. Aquest fet va significar una gran afluència d'immigrants a les poblacions que travessa el riu. L'impacte mediambiental de les empreses tèxtils va ser molt fort, i la utilització de substàncies nocives, una ampliació descontrolada de les indústries i un més gran aprofitament de l'aquífer produït per la triplicació dels habitants de poblacions com Sabadell en pocs anys van produir una contaminació molt greu del riu.

De <https://www.isabadell.cat/sabadell/economia/feina/protocol-conca-del-ripoll-soc-313743/>

La Conca del Ripoll impulsa el primer protocol territorial de Catalunya per reforçar l'ocupació-444000hab-180000Lt-49poligons-11500empreses

Sabadell lidera protocol per millorar ocupació al Vallès Occidental

Els vuit municipis de la Conca del Ripoll —Sabadell, Badia del Vallès, Barberà del Vallès, Castellar del Vallès, Cerdanyola del Vallès, Montcada i Reixac, Ripollet i Sant Quirze del Vallès— uneixen forces amb el Departament d'Empresa i Treball i el Servei Públic d'Ocupació de Catalunya (SOC) per establir una col·laboració estable per desenvolupar una estratègia conjunta en matèria laboral

associació voluntària d'aquests municipis, aprovada per decret el 1963, constituïda el 1964 i dissolta el 1993*, però que va localitzar els primers instituts de Sabadell i Terrassa i un mercat a l'engròs. Hi té la seu l'actual Consell Comarcal del Vallès Occidental

La realitat, però, és que avui els dos municipis tenen importants relacions residència- treball, i després dels fluxos amb Barcelona- capital, són els segons en volum. Aquestes interrelacions van en augment, com correspon a un aglomeració metropolitana dinàmica.

Sempre m'he preguntat perquè a la Divisió Territorial històrica de Pau Vila i Josep Iglésies, del 1932, Sabadell i Terrassa pertanyien a la mateixa comarca del Vallès Occidental i, per contra, Tarragona i Reus situats també uns 7 km de distància, lideraven comarques (i vegueries!) diferents. Segurament perquè Pau Vila va néixer a Sabadell (1881) i Josep Iglésies va néixer a Reus (1902). Tampoc entenc perquè en la creació de noves comarques (Pla de l'Estant, Pla d'Urgell, Moianès, Lluçanès...) no es va convalidar la demanda de Terrassa de ser capital de comarca, perquè, sincerament *no venia d'una* en la meua opinió, i va acabar considerant que el Vallès Occidental tenia Sabadell i Terrassa, com a co-capitals.

UN O DOS DISTRICTES ECONÒMICS?: LES FUNDACIONS DELS BANCS DE SABADELL I DE TERRASSA EL MATEIX MES DE DESEMBRE DEL 1881

Una de les discussions acadèmiques que hi ha hagut és la interrelació econòmica entre Sabadell i Terrassa. Seguint els treballs dels economistes italians sobre els *districtes econòmics*, el malaguanyat i recordat historiador Josep Benaul va defensar a la seva tesi, dirigida pel professor Maluquer, que formaven un sol districte econòmic.

El fet que vagin crear dos bancs diferents el mateix mes de desembre del 188, i amb una setmana exacte de diferència, podria ser un indicador que estaven molt el cas del què es feia a cada ciutat, però que fossin dos bans diferents amb dos consells d'administració diferents posaria de relleu que les interrelacions productives (especialment amb les indústries auxiliars tèxtils dels acabats) no eren prou intenses. Sabadell es va especialitzar en la indústria llanera i panyaria, mentre que Terrassa ho va fer amb la del cotó, amb grans empreses. El Banc de Terrassa va fer fallida el 1920, com el Banc de Barcelona, dissortadament.

https://ca.wikipedia.org/wiki/Banc_Sabadell

El 31 de desembre de 1881, un col·lectiu de 127 empresaris i comerciants de Sabadell impulsats pel Gremi de Fabricants de Sabadell van fundar el banc, a fi de finançar la indústria local i proveir-la de matèries primeres (llana i carbó) en condicions més favorables

El Banc Sabadell, oficialment Banco de Sabadell,[1] és una entitat financera constituïda com a societat anònima, fundada a Sabadell el 1881. La seu social i fiscal es troba de nou a Sabadell, la seu operativa a Sant Cugat del Vallès i la seu corporativa a les oficines centrals de la Torre Banc de Sabadell, a l'Avinguda Diagonal de Barcelona. És la marca principal del Grup Banc Sabadell, un grup bancari de capital privat català integrat per diversos bancs, marques, societats filials i societats participades que abasten diversos àmbits del negoci financer.

A maig del 2022 era el quart banc d'Espanya,[2] amb uns actius totals 235.173 milions d'euros en 2023[3] i uns beneficis de 1.332 milions en 2023.[4] Des de 1999 el seu president és Josep Oliu i Creus, i en 2020, César González-Bueno fou nomenat conseller delegat en substitució de Jaume Guardiola i Romojaro

<https://www.encyclopedia.cat/caixes-i-bancs-de-catalunya/banc-de-terrasa-1881-1920>

L'Institut Industrial de Terrassa, l'entitat que agrupava la important indústria llanera de la ciutat, serà el promotor del Banc, com ho havia estat el 1876 de la Caixa d'Estalvis de la ciutat. Poques coses es van fer durant la segona meitat del segle XIX a Terrassa, al marge de l'Institut i dels seus industrials, que tenien també un pes fort a l'Ajuntament.

El banc es constituí a Terrassa el 24 de desembre de 1881. "El objeto de la sociedad es apoyar con sus recursos, ya directa ya indirectamente a las clases productoras, a toda empresa que tienda a contribuir al desarrollo de la riqueza del país y al público en general, conciliando los servicios que preste con la legítima compensación de su trabajo y del

capital que invierta.” (Art. 2 dels estatuts.) Després d’aquesta manifestació d’intencions, s’especifiquen les operacions bancàries que es proposen realitzar, que són totes. És el banc de la burgesia terrassenca per a la indústria terrassenca.

ÀREES METROPOLITANES: RETENCIÓ EN ELS DOS SENTITS DE LA MARXA AMB SORTIDES DE PROP DE 60.000 RESIDENTS I ENTRADES D’UNS 30.000 LLOCS DE TREBALL, DIÀRIAMENT

Les àrees metropolitanes es defineixen com a realitat territorial per l’extensió i contigüïtat de ‘ocupació del sòl per residències, activitat econòmica i infraestructures i per les interrelacions de tota mena, especialment les de residència- treball. Un possible criteri de delimitació és la intensitat de tràfic; és el cas de les *retencions en els dos sentits de la marxa* que diàriament es produeixen a les entrades i sortides de Barcelona, segons informes de tràfic. I que en el cas de Sabadell sovint es produeixen a l’altura de Ripollet i a l’altura de la Universitat Autònoma a l’entrada de Sabadell.

El grau d’interrelació molt intenses a l’entorn del centre metropolità, va disminuint amb la distància. Per això les delimitacions són variables, segons criteris i autories. No obstant el Pla Territorial General de Catalunya del 1993 va definir les 6 comarques contigües més properes al Barcelonès com la *regió metropolitana* de Barcelona, i el Pla Territorial Parcial Metropolità, aprovat definitivament el 2010 en va ser el primer desplegament.

A continuació es presenta la taula d’interrelacions residència- treball del municipi de Sabadell. Partint de les informacions del 1975, quan les entrades i sortides diàries no superaven el 14% de la població ocupada resident (POR) i dels llocs de treball localitzats (LTL) poden haver assolit prop del 60% de sortides, amb unes 60.000 persones, segurament aviat, i un 40% d’entrades, segurament més de 30.000 persones, com expressió del caràcter metropolità de Sabadell.

SABADELL 1964 - 2023 (61 anys!)										
Població resident (POB) /Població ocupada resident POR)										
/Llocs de treball localitzats (LTL). En milers										
	B	POR	POR/ FORA	% POR/F	LTL	LTL/F	%LTL /FORA	DIF (LTL - POR)	% DIF/ POR	DIF LTL amb 1975
	,4	s.i	s.i	s.i.	44,0	s.i	s.i	s.i	s.i	- 18,3
1975	182,9	63,3	8,8	14%	62,3	7,8	13%	- 1,0	-2%	-
1986	186,0	49,8	10,5	21%	49,9	10,0	20%	0,1	0%	- 12,3
1991	189,4	68,8	22,3	32%	62,6	16,2	26%	- 6,1	-9%	0,4
1996	185,8	65,6	25,3	39%	60,2	19,8	33%	- 5,5	-8%	- 2,1
2001	185,2	81,2	35,4	44%	69,3	23,4	34%	- 11,9	-15%	7,0
2011	207,7	80,4	42,1	52%	60,8	23,4	37%	- 19,6	-24%	- 1,5
2014	207,4				59,0					
2023*	218,3	97,7	55,6	57%	76,5	26,3	34%	- 21,2	-22%	14,3
2023*	218,3	99,3		56%	65,2		40%	- 34,0	-34%	3,0
2024	222,19	111,1	57,9	52,1%	79,3	27,6	35%	-31,7	-29%	17,1

LA POBLACIÓ DE LA *BARCELONA GRAN* A LES 7 COMARQUES METROPOLITANES AMB 5,3 MILIONS D’HABITANTS: EL VALLÈS OCCIDENTAL QUE S’ACOSTA AL MILIÓ D’HABITANTS HI PESA EL 17,9%

Comarca del Barcelonès, capital Barcelona, província de Barcelona, amb 5 municipis i 2.354.301 habitants, el 2024, segons l’IDESCAT.

Alt Penedès Vilafranca del Penedès Barcelona	27	114.189
Baix Llobregat St. Feliu de Llobregat Barcelona	30	848.827
Garraf Vilanova i la Geltrú Barcelona	6	161.907
Maresme Mataró Barcelona	30	472.572
Vallès Occidental Sabadell i Terrassa Barcelona	23	960.033
Vallès Oriental Granollers Barcelona	39	426.653

Les 7 comarques metropolitanes- 160 municipis--- Fins a 183 de l’AUF en falten 23: dels límits de l’Osona, Anoia, Moianès, Baix Penedès i La Selva.

Catalunya 947 municipis

8.012.231 hab.

Barcelonès	2.354.301	44%
Alt Panedés	114.189	2%
Baix Llobregat	848.827	16%
Garraf	161.907	3%
Maresme	472.572	9%
Vallès Occ.	960.033	18%
Vallès Oriental	426.653	8%
RMB	5.338.482	100%

Així doncs, el Vallès Occidental, amb uns 960.000 habitants, s'acosta ja al milió, i representa l'11,9% de Catalunya i el 17,9% de la Barcelona gran. La conca del Ripoll, amb uns 450.000, seria el 5,6% de Catalunya i el 8,4% de la Regió Metropolitana de Barcelona. I Sabadell, amb uns 222.000 habitants seria el 2,7% de Catalunya, el 4,2% de la Barcelona gran i el 23,1% del Vallès Occidental. La Barcelona gran representa el 66% de Catalunya, que té doncs un *cap* ben gran, tot i haver rebaixat del 70% dels anys 1960-80.

HISENDES METROPOLITANES DESEQUILIBRADES: BARCELONA AMB 2.455€ PER HABITANT I SABADELL AMB 1.308€, EL 2026, DEMANA ALGUNA REDISTRIBUCIÓ SI FORMEN PART DE LA MATEIXA CIUTAT GRAN

Malgrat les interrelacions residència- treball en un àrea metropolitana, la geografia de les realitats administratives municipals condiona la distribució dels usos del sòl, el tipus d'activitats i els valors cadastrals, com posen de relleu les xifres que segueixen. La primera referida a la inversió acumulada 2011-2020, i la segona referida als pressupostos municipals previstos pel 2026.

De Larrosa i Jiménez, 2024

Taula 6. Inversió municipal per habitant acumulada, 2011-2020 (€)

Sabadell	943	32	100
Terrassa	836	29	89
Sant Cugat del Vallès	1.901	65	202
Granollers	1.339	46	142
Mataró	912	31	97
Barcelona	2.917	100	309

El pressupost de Sabadell per al 2026 ha estat aprovat amb un import de 290,7 milions d'euros, un increment del 1,7% en comparació amb l'any anterior. Per 222.190 hab (2024) és equivalent a 1.308€/hab
Barcelona, amb un pressupost de 4.180 M€, per 1.702.814 habitants (2024), representa 2.455 €/hab, un 88% més que el de Sabadell.

FOTOS I PERSPECTIVES DES DE L'ERMITA DE SANT NICOLAU: DE LA MOLA AL TORRE DE COLLSEROLA

Creu.

Vistes de la Mola i el Puig de la

Vistes a la Torre de Collserola

Vista del riu i del pont de la Salut, des de l'ermita de Sant Nicolau, amb els vapors històrics, part abandonats, part en funcionament. Una Modificació del POUM del 2025, consolidarà els accessos i ampliarà el sòl edificable, que ja va qualificar el Pla General del 1993, que jo vaig signar amb l'Estudi Econòmic i Financer. Ara, després dels aiguats i morts de Valencia del 2024, i recordant els aiguats del 1962, crec, que més aviat cal *deixa morir* les fàbriques i instal·lacions en funcionament.

RODALS DEL SANTUARI DE LA MARE DE DÉU DE LA SALUT I DEL CEMENTIRI DEL LLIBRE D'EN TUDELA

Cadascun dels llocs i fites que es relacionen a la primera del llibre d'en Tudela són d'interès històric de Sabadell i es recomana la lectura de les explicacions que en Tudela hi fa de cadascun. Són els següents:

Passeig de la Revolució (1) 9

Passeig de las Revolució (2)..... 10

Ermita Sant Feliu d'Arrahona 12

Cementiri (església) 15

Cementiri (detall façana església) 15

Tomba Bonaventura Brutau (detall) 15

Tomba Bonaventura Brutau 16

Tomba família Buxó 16

Tomba família Figueras 17

Tomba família Casañé-Bosser 17

Tomba família Carol 18

Tomba família Giralte 18

Amical de Mathausen (monument) 19

Ermita de Sant Iscle 20

Font de la Salut (antiga) 21

Santuari de la Salut. 22

Església de La Salut (entrada lateral) 22

Casa del capellà custodi (La Salut) 23

Font de la Salut (nova) 23

Arrahona (monòlit) 25

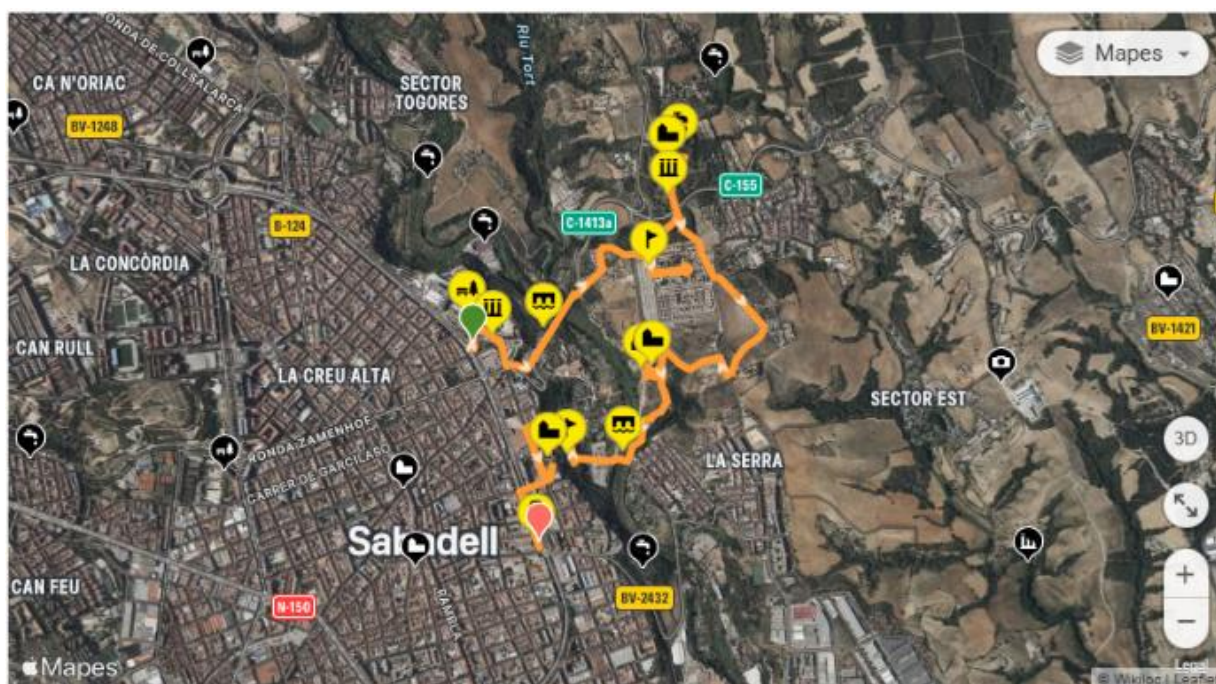
Sardà i Salvany (monument. La Salut) 25

LES RUTES DELS CAMINAIRES METROPOLITANS DIRIGIDES PER JOSEP/ *PITU* SERRA BATISTE: MÉS DE 200 EN 7 ANYS

[Rutas, Waypoints y Fotos de Josep Serra Batiste | Wikiloc : wikiloc.com](https://es.wikiloc.com/wikiloc/user.do?id=1770951)

<https://es.wikiloc.com/wikiloc/user.do?id=1770951>

La ruta inicial del dia 25 de novembre de 2025.

Missatge d'en Pitu Serra el dia abans de la trobada:

Revisant els horaris he decidit que farem l'itinerari al revés, perquè si deixàvem St Nicolau per després de la Salut i el Cementiri hi hauria el perill d'anar justíssims amb l'horari de la teva "missa". En canvi, començant per St Nicolau hi haurà temps de fer sense angúnies la teva explicació. Vull que siguis tu qui ens il·lustri del context històric, geogràfic i econòmic: deixa'm presumir d'amic sabadellenc savi. De fet, tampoc no serà gaire temps, podem dedicar-hi com a màxim una mitja hora. La cita a Sant Nicolau serà, doncs, a 2/4 d'11.

Dos exemples més de rutes dels *caminaires metropolitans*, que han fet més de 200 trobades en els darrers 7 anys.

AUTOR

Josep Serra Batiste

MEMBRE PREMIUM

[Veu més rutes d'aquest autor >](#)

ESTADÍSTIQUES DE LA RUTA

Distància	Desnivell positiu
6,69 km	133 m
Dificultat tècnica	Desnivell negatiu
Moderat	148 m
Altitud màxima	TrailRank
235 m	19
Altitud mínima	Tipus de ruta
133 m	Només anada

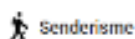
Font de can Solé, Font del Bacallà i Turó de Collserola des de Sant Genís dels Agudells

Distància	Desnivell +	TrailRank
4,31km	210m	9

Josep Serra Batiste

[Veure ruta →](#)

☐ Descarregar ruta i mapa

Gorg de ¿Moreta?

Distància	Desnivell +	TrailRank
11,94km	326m	8

Josep Serra Batiste

[Veure ruta →](#)

FOTOS DE LA TROBADA

